St. 259 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v sredo 1. novembra 1922 Posamezna številka 20 cent. Letnik XLVII

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Gerbec. — Lastnik tiskarna Edinost. Tisk tiskarne Edinost. Naročnina znaša za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.50, [illegible] L [illegible] L 60
Za inozemstvo mesečno 4 lire ved[illegible]

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov *mm* po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

NOVA VLADA

Nova vlada je sestavljena. Je to očitno fašistovska vlada, kakršno je zahteval g. Mussolini dan prej, ko je dobil od kralja nalog, naj sestavi ministrstvo. Poleg generala Diaza in admirala Thaon de Revela se nahaja v novi vladi 13 fašistov, 6 popolarov, 5 demokratov, 4 nacionalisti in 2 liberalca. V teh številkah so všteti ministri in takoimenovani državni podtajniki, nekaki podministri, ki so desna roka posameznih ministrov.

Glavno mesto Rim in vsa glavnejša središča Italije so pozdravila novo vlado z velikim navdušenjem, kakor zatrjujejo vsa tozadevna poročila. In to navdušenje je razumljivo. Nastop nove vlade ima po namenih fašistov samih biti važen mejnik v zgodovini Italije. Italijansko ljudstvo, ki je bilo slabosti vseh dosedanjih vlad do grla sito, veruje tem obljubam, veruje, ker živo čuti potrebo po korenitih izpremembah. V koliko se bodo njegove želje izpolnile, bo pokazala bodočnost. Vendar pa je že sedaj gotovo, da je stopilo politično življenje v Italiji s prihodom fašistov na vlado v novo razdobje. Odpira se novo poglavje v zgodovini apeninskega polotoka. Zrušeno je boljševiško gibanje, ki je hotelo preobraziti Italijo po vzoru in nalogu tretje internacionale ter ustanoviti diktaturo proletariata. Potisnjen je socializem z višine, ki se je bil povspel nanjo z mladostno energijo in velikimi nadami, ali tudi z zgrešenimi bojnimi sredstvi. Saj se je ravno to zadnje dejstvo kruto maščevalo nad njim. Voditelji komunističnega in socialističnega gibanja so menili, da morejo skokoma preko stare in večnoveljavne resnice, da narava ne pozna in ne dopušča skokov nikjer, niti v življenju in razvoju narodov in držav.

Seme, ki ga je natrosila ruska revolucija, je pognalo kali po vsej Evropi. Boj za socialno pravičnost, boj za socialno in gospodarsko povzdigo doslej zapostavljenih in preziranih širokih slojev, ki tvorijo s svojo delavno roko temelj vsaki produkciji na vseh poljih snovanja: ta boj je nezadržen. Gorje njemu, ki bi se hotel nasilno upirati temu velikemu gibanju, posvečenemu po idealih pravičnosti, človekoljubja in demokracije, torej po zahtevah moderne sodobnosti. Kolesa bi šla neusmiljeno preko njega. Saj tudi v Italiji ni prišel polom za socializem in komunizem zato, ker sta se borila za označene velike cilje proletarskega gibanja, marveč zato, ker sta te cilje hotela doseči z načinom borbe, ki ga narava ne dopušča.

Narava ne dovoljuje nasilja proti njenemu snovanju. Zakon narave je evolucija in ne revolucija. Revolucije so pač veliki dogodki in zgodovinski mejniki v življenju narodov in držav. So veliki svetilniki, ki kažejo človeštvu nove poti, zanašajo v svet velike rešilne ideje, rušijo stare ukoreninjene ideologije ter odpirajo nove smernice razvoju človeške družbe. Ne udejstvujejo pa mahoma in neposredno svojih ciljev. Tako nas uči tudi velika francoska revolucija. Ideje, ki jih je zapisala na svojo zastavo, so danes zmagoslavne. Francoska revolucija je hotela zrušiti monarhistično vladavino in ustanoviti ljudovlado. Zgodilo se je. Toda ne neposredno po revoluciji. Sledili so ji prej Napoleoni. Šele po veliki francosko-nemški vojni, tako nesrečni za Francijo, — torej po osmih desetletjih — se je uresničil veliki cilj francoske revolucije. Republikanska vladavina se je ustalila — za vedno. Francoska revolucija je prižgala tudi luč nacionalne ideje. Toda trebalo je pol stoletja, priti je moralo leto oseminštirideseto, da so se n. pr. v bivši avstro-ogrski monarhiji tlačeni narodi jeli oglašati s svojimi zahtevami v zmislu nacionalne ideje ter se boriti za svoje nadene pravice in svoje narodno dostojanstvo. In iz narodne zavesti, iz zavesti svoje človeške in narodne dostojanstvenosti se je razvila borba za načelo socialne in narodne enakopravnosti, ki se je povzpela do svojega viška z idejo pravice narodov do samoodločbe, ki je bila bojni klic tudi v veliki svetovni vojni. Ker pa so se zmagovalci izneverili temu svojemu geslu, je prišla neizogibna posledica, da Evropa ne more priti do miru in da človeštvo ne blagoslavlja njihovega «mirovnega dela», marveč ga preklinja.

Tako govori zgodovina. In zgodovina je učiteljica narodov. Narava ne dovoljuje skokov, na drugi strani pa se ljuto maščuje nad tistimi, ki bi hoteli nasilno zapirati poti naravnemu razvoju. Avstro-ogrska monarhija se je pogubila, ker je trdovratno prezirala nauke zgodovine in je hotela nasilno preprečati razvoj narodov. Socialisti in komunisti v Italiji pa so hoteli skokoma izvajati nasilje na naravnem in postopnem razvoju. Zato je prišel polom. Moč njunih nasprotnikov je bila v nespameti socialističnega in komunističnega vodstva. Mesto državne ureditve po uzorcu tretje internacionale, mesto diktature proletariata, je prišla v Italiji doba fašizma.

Fašizem slavi svojo veliko zmago. Usoda države je poverjena njegovim rokam. S tem pa je padlo nanj veliko breme odgovornosti. Medeni tedni agitacije, navdušenja, razvnemanja mas, lepih in mamljivih obljub so pri kraju. Nastopa doba dela, spojenega z odgovornostjo, zahtevajočega modro računanje z danimi dejstvi in z zahtevami vsakdanjega življenja. In tudi države imajo svoje vsakdanje življenje in vsakdanje potrebe. Velika in neodpravljiva resnica pa je, da nobena država in noben narod ne more živeti in se razvijati brez ozira na druge države in narode. Na fašizmu je sedaj, da z modrim uvaževanjem tega dejstva dokaže svojo sposobnost in spretnost za vodstvo države, da pokaže, da razume nauke zgodovine in zakone narave. Drugače pride neizogibno dan, ko tudi on pade — zopet po zaslugi svojih lastnih nedostatkov in svojih lastnih zmot.

Italija

Kako je bilo sestavljeno novo ministrstvo — S jajen sprejem Mussolinija

RIM, 31. Včerajšnji dan je bil v Rimu Mussolinijev dan. Novega ministrskega predsednika je sprejelo rimsko prebivalstvo takorekoč s kraljevskimi častmi. Vlak, s katerim se je pripeljal Mussolini iz Milana v Rim, je imel skoraj dve uri zamude, tako da se je nabiralo pred postajo vedno več ljudi. Ko je stopil Mussolini iz vlaka, so ga pozdravili prisotni fašisti in množica z burnimi klici «alala». Mussolinija so takoj obstopili fašistovski četniki in mu pomagali iz gneče do avtomobila, s katerim se je odpeljal naravnost v Kvirinal h kralju. Na vsej poti so ga spremljali oddelki fašistovskih čet. Ko je prispel avtomobil do kraljeve palače, se je Mussolini podal takoj s svojim spremstvom v dvor. Čim je prišel pred kralja, ga je pozdravil s sledečimi besedami: «Odpustite. Veličanstvo, da prihajam pred Vas oblečen še vedno v črno srajco. To vsled tega, ker se vračam iz bitke, ki k sreči ni bila krvava. Prinašam Vašemu Veličanstvu Italijo Vittoria Veneta, ki je bila posvečena z novo zmago in ostajam Vašega Veličanstva pokorni služabnik».

Pogovor med kraljem in Mussolinijem je trajal nad ¾ ure. V tem času se je bila nabrala tudi pred kraljevo palačo velika množica fašistov in drugega občinstva. Ko je prišel Mussolini par minut po poldne iz kr. palače, je bil zopet burno pozdravljen. Množica je nato prirejala ovacije tudi kralju, kateri se je dvakrat pokazal na balkonu in odzdravljal.

Iz kraljevega dvorca se je Mussolini odpeljal v hotel «Savoia». Z balkona je imel kratek nagovor na tamkaj zbrane fašiste in občinstvo, v katerem je rekel: «Fašisti, meščani! Fašizem je zmagal na vsej črti. Prišel sem v Rim, da dam državi vlado. V kratkih urah ne bo imela država samo ministrstva, temveč pravo vlado. Živio kralj!» Nato se je Mussolini umeknil v svojo sobo in po kratkem presledku se je takoj lotil sestavljanja nove vlade. Pri tem sta mu pomagala fašistovska poslanca Acerbo in Finzi. Ko je bil seznam novih ministrov gotov, je poslal Mussolini poslanca Acerba, naj gre prizadetim parlamentarcem naznanit, da jih je Mussolini izvolil za svoje sotrudnike v novi vladi. Poslanec Finzi je šel najprej h generalu Diazu in admiralu Thaon de Revelu, katera sta izjavila, da sprejmeta ponujeni jima mesti. Kmalu nato so začeli prihajati v hotel «Savoia» drugi novoizvoljeni ministri. Mussolini jih je sprejemal prav na vojaški način, pri čemer ni izgubljal besed, temveč jim je stavil suha vprašanja, ali sprejmejo ali ne. Tako je rekel poslancu De Cesarò: «Dajem Ti listnico za pošto in brzojav. Povej, ali sprejmeš ali ne!» — «Sprejmem brez drugega» — se je glasil odgovor in s tem je bil pogovor končan. Drugim je rekel kratko in suho: «Ti boš minister tega, Ti tega itd.» Tako je Mussolini svoje sotrudnike kar imenoval. Vsled tega je šlo sestavljanje nove vlade zelo hitro in je bilo ob 16'30 že končano.

Ob 16'45 se je Mussolini odpeljal iz hotela «Savoia» k predsedniku senata g. Tittoniju, s katerim je imel pogovor, ki je trajal kake pol ure. Nato je napravil običajni obisk pri predsedniku poslanske zbornice De Nicoli, nakar je obiskal generala Diaza in admirala Thaon de Revela, s katerima je imel daljše posvetovanje. Ob 19 zvečer je bil Mussolini že zopet pri kralju, kateremu je predložil končnoveljavni seznam novih ministrov.

Danes predpoldne ob 10 so položili novi ministri v roke kralja predpisano prisego, a popoldne so prisegli pred ministrskim predsednikom vsi podministri ali državni podtajniki.

Povelje fašistovskega vrhovnega kvadrumvirata za demobilizacijo

RIM, 31. Fašistovski kvadrumvirat je razglasil sledeče povelje: «Fašisti vse Italije! Naše gibanje je bilo kronano z zmago. Vodja naše stranke je prevzel državno politično oblast za notranje in za zunanje posle. Nova vlada, posvečavajoč naš triumf z imenom onih, ki so bili graditelji na kopnem in na morju, zbira z namenom državnega pomirjenja tudi može drugih strank, ker so vdani stvari naroda. Italijanski fašizem je preveč inteligenten, da bi svojo zmago zlorabljal.

Fašisti! Vrhovni kvadrumvirat za akcijo vrača oblast ravnateljstvu stranke. Pri tej priliki se vam zahvaljuje za veličastni dokaz o vaši hrabrosti in disciplini ter vas pozdravlja. Vi imate velike zasluge za bodočnost in za usodo domovine. Demobilizirajte v istem popolnem redu, v katerem ste se zbrali k nevarnemu poskusu, ki mu je bil namen — v to trdno verujemo —, da odpre novo dobo v italijanski zgodovini. Vrnite se k svojemu vsakdanjemu opravilu, kajti Italiji je sedaj treba, da mirno dela, ako naj doseže svojo boljšo srečo. Nič naj ne kali mogočnih potez dogodka, ki smo ga doživeli v zadnjih dneh ponosne boli in majestozne velikosti. Živela Italija! Živel fašizem! — Kvadrumvirat».

Okrožnica novega ministrskega predsednika na prefekte

RIM, 31. Ministrski predsednik Mussolini je izdal sledečo okrožnico na prefekte v kraljevini: «Poklican z današnjim dnem od zaupanja Nj. V. kralja prevzemam vodstvo državne vlade. Zahtevam, da vsi uradniki, od prvega do zadnjega, izvršujejo svojo dolžnost z razumnostjo in z absolutnim posvečanjem najvišjim interesom domovine. Jaz bom dal primer. Ministrski predsednik in minister vnanjih stvari: Mussolini».

Prve izjave novega ministrskega predsednika

RIM, 31. Novi ministrski predsednik Mussolini je podal včeraj zastopniku lista «Stampa» par izjav, ki vsebujejo nekoliko temeljnih točk programa fašistovske vlade. Najprej je naglasil, da fašistovsko gibanje ni naperjeno proti delavstvu, temveč da ga je le spravilo na narodno podlago. Po njegovem mnenju se bo delavsko gibanje v Italiji razvijalo v bodočnosti podobno kakor na Angleškem, t. j. v obliki delavske stranke. Glede nove vlade je rekel, da Italija ima sedaj pravo vlado, in da jo bo imela. Z ozirom na zunanjo politiko nove vlade je rekel Mussolini: «Italijanska zunanja politika bo postala končno politika dostojanstva, brez cincanja, a tudi brez groženj. Angleški poslanik v Rimu je izrazil željo, da bi me obiskal. **Kdor klepeta o dalmatinski nevarnosti, je bujskač. Vprašanje Dalmacije je dejanski že rešeno. Z Jugoslavijo samo ni bila sklenjena nikaka pogodba glede izpraznitve.** Kar je važno v tem hipu, je to, da se nahaja sedaj v Italiji država, katero bomo storili spoštovati z zakoni in, ako bo potreba, tudi s strojnicami. Italijani morajo vedeti, da se bo z današnjim dnevom začelo delati. Naš program predvideva delo, varčevanje in mir. Spopadi morajo prenehati. Prepričani smo, da bomo svoj cilj dosegli in tudi iz inozemstva imamo povoljna zagotovila».

Zadržanje popolarov

RIM, 31. «Corriere d'Italia» daja o sodelovanju popolarov v Mussolinijevi vladi sledeče pojasnilo: Glede sodelovanja popolarov v sedanji vladi smo obveščeni, da spričo izvenrednih okoliščin, v katerih se je bilo treba odločiti, ni bilo mogoče vprašati parlamentarno skupino za njeno mnenje in ravno tako ni bilo mogoče sklicati seje strankinega vodstva. Člani vodstva, ki so se nahajali v Rimu, so dali svoje privoljenje za sodelovanje, ker so smatrali, da je danes neobhodno potrebno prispevati z vsemi močmi k čim prejšnji vzpostavitvi zakonitosti. Znano nam je tudi — nadaljuje «Corriere d'Italia» — da namerava nova vlada ohraniti sorazmerni volivni red, katerega bo le popravila v nekaterih malenkostih, ki so se v praksi izkazale za slabe. Ravno tako ima vlada namen napraviti konec vsem očitovanjem javnega življenja, ki niso v skladu s postavnostjo in z ustavo».

Stališče ustavno-demokratične stranke.

RIM, 31. Ustavno-demokratična stranka je odobrila sledeči predlog: Ustavno-demokratična stranka se poklanja kralju, kateri je razumel glas naroda in rešil težko politično krizo v duhu ustave. Potrjujoč liberalne in demokratične nauke, nasprotne reakciji in demagoštvu, se odloča iti rama ob ramo lojalno s fašizmom v delu za moralno, finančno in gospodarsko obnovitev, katero hoče fašizem izvršiti v misli, da se more edino z delom, z redom in z najstrožjim spoštovanjem svobode doseči civilni napredek. Pričakuje od nove nacionalne vlade svobodo volitev, ki bodo odpravile vsako kliko in dale pristen izraz volje dežele, dalje pričakuje dejanj, ki bodo šle za tem, da ukrepijo državo v točno začrtanih mejah dolžnosti in pravic vseh državljanov, da uveljavijo zmago in povzdignejo usodo Italije v notranjosti in v inozemstvu.

Nacionalisti proti vsakemu novemu nasilju.

RIM, 31. Glavno tajništvo italijanskega združenja sporoča: Izvršilni odbor odrejuje, da se v pričakovanju ukazov glavnega nadzorništva milicije «Sempre pronti» glede demobilizacije morajo oddelki vzdrževati od danes naprej vsake represalije in vsakega nasilja, ki bi ga znale povzročiti razmere, ki so sedaj že prestane. Potrebno je, da se vsi narodni borci strnejo okoli vlade z najstrožjo disciplino.

Proglas splošne konfederacije dela

MILAN, 30. Splošna konfederacija dela je izdala proglas, v katerem se nanaša na pisanje komunističnih časopisov, ki pozivljajo potom strankinega sindikalnega odbora proletarske organizacije, katere so nekdaj tvorile razpuščeno Delavsko zvezo, naj se takoj zberejo ter proglasijo splošno stavko. Proglas opozarja na neumestnost in nevarnost takega koraka v danem trenotku ter pozivlja proletariat, naj se zadrži mirno in ob strani dogodkov.

Javno varstvo zopet izročeno civilnim oblastvom

RIM, 31. Vojaško oblastvo je dalo pribiti sledečo objavo: «Vsled naredbe ministrskega predsednika je bila skrb za javno varstvo, ki sem jo prevzel dne 28. t. m., z današnjim dnem zopet izročena civilnemu oblastvu. Generalni major, poveljnik divizije Pugliesi».

Prihod fašistov v Rim — Spopadi; deset mrtvih — Fašistovska parada pred Mussolinijem

RIM, 31. Včeraj popoldne so začeli prihajati v Rim oddelki fašistov, ki so bili zbrani v okolici Rima. Čim so se pokazali prvi kamjoni v ulici Tiburtina, so začeli padati nanje streli z oken in s streh bližnjih hiš. Fašisti so poskakali s kamjonov, nakar se je vnela med njimi in prebivalci prava bitka, v katero je posegla tudi kr. straža. Na lice mesta sta priletela tudi dva oklopna avtomobila. Zvečer je zasedla kr. straža ves okraj. V teh spopadih je bilo deset oseb ubitih.

Danes predpoldne so prispele v Rim fašistovske čete, ki se nahajajo pod poveljstvom generala Cecherinija. Vsi fašisti so se zbrali v Villa Borghese, kjer si jih je ob 12 ogledal ministrski predsednik Mussolini. Ob 13 so se fašistovske čete poklonile neznanemu vojaku, ki je pokopan pod oltarjem domovine, a ob 15 se je vršila fašistovska parada pred Kvirinalom. Tej paradi je prisostvoval tudi kralj, dalje vojni minister Diaz in mornariški minister admiral Thaon de Revel.

Fašistovsko vrhovno poveljstvo je izdalo ukaz, da morajo vse čete zapustiti Rim že v teku današnjega dneva. Ravnateljstvo državnih železnic je dalo v ta namen na razpolago nad 100 posebnih vlakov.

Vlaki za odpravo fašistov iz Rima

RIM, 31. Glavno ravnateljstvo železnic sporoča: Po odredbi glavnega ravnateljstva železnic ima železniški oddelek v Rimu pripravljenih petdeset posebnih vlakov za prevoz fašistov, ki so prišli v Rim, v njihove kraje. Vlaki bodo odhajali neprtrgoma, čim bodo končani današnji shodi. Predvideno je, da bodo vlaki v skladu z razmerami na raznih progah vozili od 500 do 1000 fašistov.

Navdušene ovacije Mussoliniju

CIVITAVECCHIA, 30. Na tukajšnji postaji so fašisti v velikih množicah navdušeno pozdravljali Mussolinija, kateri je v kratkem govoru pozval množice k redu in nazdravil kralju in domovini. Tudi med vožnjo so Mussolinija pozdravljali na raznih postajah. Vse železniško osobje v vlaku je nosilo črne srajce; tudi Mussolini je bil oblečen v črno srajco.

Mobilizacija fašistovskih čet v Tridentinski Benečiji

TRIDENT, 30. Zakasnelo. Tudi v Tridentinski Benečiji so bile mobilizirane krajevne fašistovske čete; nekatere so se ustavile v svojih sedežih, druge pa so po ukazu glavnega fašistovskega poveljstva odkorakale na Brenner in na Koroško mejo. Nikjer ni prišlo do incidentov. Prebivalstvo sledi z velikim zanimanjem razvoju sedanjega gibanja. Tudi danes se nadaljuje ob meji zbiranje fašistovskih skupin, katere se postavljajo na razpolago rednim vojaškim oddelkom, ki so tam postavljeni v obrambo meje. Fašistovskim skupinam so prideljeni tudi nacionalisti in bivši bojevniki; vlada bratska sloga.

BOCEN, 31. Osredotočenje fašistovskih čet se nadaljuje na določenih točkah v južnem Tirolu, kjer so fašisti postavljeni na razpolago vojaškim oblastvom. S fašistovskimi stotnijami sodelujejo tudi legionarji in nacionalisti pod ukazi glavnega fašistovskega poveljstva v južnem Tirolu. Prebivalstvo sprejema stotnije povsod z velikim navdušenjem in se brati z njimi. Dogodil se ni noben incident.

Turinska Delavska zbornica v plamenih

TURIN, 31. Danes zjutraj ob 4'30 so močnejše skupine fašistov obkrožile Delavsko zbornico. Prišlo je do spopada med fašisti in kr. stražniki; trije fašisti so bili ranjeni. Fašisti so predrli kordon kraljevih stražnikov ter zažgali Delavsko zbornico.

Dva mrtva v Mentani

MENTANA, 31. Snoči je sedela gruča fašistov v neki gostilni v Mentani; nenadoma se je prikazal na vratih nekdo, ki je sprožil par strelov proti fašistom in enega izmed njih ubil. Fašisti so se dvignili in tekli za ranilcem, katerega je doletela krogla iz samokresa in ga ubila.

Jugoslavija

Pašić pri kralju

BELGRAD, 31. Vsled vesti, ki v zadnjih dneh prihajajo iz Italije, se v političnih krogih v Belgradu, kakor tudi v javnosti splošno odobrava Pašićevo mnenje, da sedaj ni čas za ministrske krize.

Včeraj popoldne je bil ministrski predsednik Pašić pri kralju in mu poročal o zunanji in notranji politični situaciji. Sporočil je kralju tudi, da je proti demisiji vlade in proti razbitju sedanje koalicije. Kakor se čuje, je bil kralj s Pašićem popolnoma istega mnenja.

Delegati Lige narodov v Belgradu

BELGRAD, 31. Nocoj so prispeli iz Ženeve v Belgrad glavni tajnik Zveze narodov Sir Erik Drymond, glavni podtajnik profesor Atolino, ravnatelj političnega oddelka glavnega tajništva Mantu, član politične sekcije Vladimir Slavić.

Prihod Stambulijskega v Belgrad

BELGRAD, 30. Belgradski listi so že pred dnevi razširili v javnosti vest, da je bolgarski ministrski predsednik Stambulijski storil primerne diplomatične korake za sestanek z jugoslovenskimi vodilnimi političnimi krogi. Res je, da je ministrski predsednik Stambulijski že pred davnim časom izrazil željo za tak sestanek. Predvsem želi Stambulijski, da se sestane z ministrskim predsednikom Nikolo Pašićem v svrho izmenjave misli glede odstranitve vseh onih zaprek, ki so na potu in ovirajo vzpostavitev odnošajev dobrega sosedstva in bratskega prijateljstva med obema narodoma. Kakor znano, je Stambulijski po končani skupščini Društva narodov odpotoval iz Ženeve v Prago, kjer je imel daljši sestanek z vodilnimi politiki, pripadajočimi češki agrarni stranki, kakor tudi s sedanjim predsednikom vlade Švehlo. Iz Prage je Stambulijski skušal v Belgradu doseči odobrenje za sestanek. Z ozirom na sedanji notranji in zunanji politični položaj pa se ta sestanek ni mogel vršiti. Zunanji minister dr. Ninčić pa tudi ne more na svojo roko započeti akcije za sestanek, ne da bi popreje za to dobil pooblastilo od ministrskega sveta.

Jugoslovenski parlamentarci na Češkem

LJUBLJANA, 31. Iz Prage poročajo: V nedeljo se je odpeljalo jugoslovensko odposlanstvo v Hradec Kralovy. Že na potu so delegacijo na vseh postajah zastopniki občin in nepregledne množice občinstva navdušeno pozdravljali. Po prihodu v Kral. Hradec jih je pozdravil v mestnem muzeju župan dr. Ullrich. V imenu Jugoslovenov se je zahvalil za sprejem poljedelski minister Pucelj. Odposlanstvo si je nato ogledalo mesto med burnim vzklikanjem množice in prisrčnimi manifestacijami bratstva in mestne zavode m. dr. elektrarno, skladišča, poljedelske zadruge ter velikanske tvornice sladkorja, gospodinjske šole, razne vzorne pekarije in mline v okolici. V noči so se poslanci vrnili v Prago.

Čehoslovaška

Jugoslovensko-češka valutarna zajednica

PRAGA, 29. «Prager Presse» objavlja razgovor s pomočnikom finančnega ministra Plavšićem o njegovih načrtih za povzdigo dinarja. G. Plavšić je izjavil: «Mala ententa ima danes v političnem oziru za srednjo Evropo silen pomen. Če naj ji ta ostane, mora nastopati na gospodarskem polju enotno proti ostali Evropi in skupno delovati, da se zlasti razmerje med valutami Češke in Jugoslavije stabilizira in se razvije promet in zamena blaga na trdni podlagi. Da dvignemo dinar na gotovo višino in ga takega obdržimo, moramo imeti v inozemstvu centralo, ki se bo zanj brigala. Po naših nazorih je ta kraj Praga. Mislimo, da bomo mogli dinar, in sicer v najkrajšem času, dvigniti na 11 do 12 centimov curiške relacije. Ugotoviti moram, da sem pri svojih predpogovorih v Pragi našel povsod izredno razumevanje za to vprašanje in da sem odnesel s predkonference, ki je bila popolnoma neoficielna, trdno prepričanje o uspehu. Upam, da bo naša akcija za skupno delovanje popolnoma uspela in to tembolj, ker je dr. Rašin že na ženevski konferenci o tem vprašanju pokazal naklonjenost in da bo sedaj, ko je dr. Rašin finančni minister, prišlo do konkretnega rezultata. V pogledu čehoslovaškega posojila je izjavil Plavšić, da posojilo v obliki blagovnega kredita ne bi bilo pravo. Prepričan je, da bi bilo bolje, da se dovoli efektivno posojilo, ki bi se ga porabilo za stabilizacijo in ukrepitev dinarskega kurza.

Rusija

Nova rusko-nemška delniška trgovinska družba

BERLIN, 30. Pred par dnevi je Lenin podpisal odlok, na podlagi katerega se je dovolila ustanovitev nove rusko-nemške trgovinske družbe. Družba se bo ustanovila z delniško glavnico 800.000 rubljev v zlatu, od katerih plača polovico ruska vlada, drugo polovico pa nemški delničarji. Nemška skupina se je obvezala dobaviti družbi kapitalov, ki bodo lahko dosegli svoto 7 in pol miljonov rubljev v zlatu, ruska vlada pa je prevzela nase slično obvezo za 5 miljonov rubljev v zlatu.

Nemški izvoz v Rusijo

RIGA, 30. Glasilo komisariata za trgovino z inozemstvom «Vnješnaja Torgovnja» objavlja naslednje podatke o nemškem izvozu v Rusijo. V 100 pudih: Januar 625, februar 450, marec 537, majnik 912, julij 2114. List povdarja, da dokazujejo te številke najbolje, da so neresnične vesti, ki pravijo, da se rusko-nemška trgovina ne razvija. (1 pud = 16 kg).

Francija.

Francoski tisk o novem položaju v Italiji

PARIZ, 31. Listi so sprejeli sicer z rezervo, toda z vidno simpatijo vest o novem Mussolinijevem kabinetu, vendar ne prikrivajo bojazni, ki jo povzroča okoliščina, da je prišla na krmilo stranka, katere vnanjepolit. program vsebuje med drugim odpoved rapallske italijansko-jugoslovenske pogodbe in načelo, da pritiče nadoblast nad sredozemskim morjem edinole sredozemskim državam. V obče izražajo listi upanje, da bo minister Mussolini znal omiliti politiko, ki jo je zasledoval kot poslanec opozicije in s katero bi lahko izzval mednarodne zapletljaje. Ministra Mussolinija obdajajo — piše «Echo de Paris» —

nekateri možje, ki so vajeni težkih odgovornosti. Ako se mu bo posrečilo reformirati Italijo, ne da bi se dal zavesti v kako avanturo, bo njegova usoda velika. «Petit Parisien» pravi: Ako bo Mussolini v stanu, da ubrzda svoje silovite sodelavce, bo nova vlada lahko otvorila zanimivo dobo. Dasi je umestno — piše «Gaulois» —, da vidimo Mussolinija prej na delu, preden določimo svoje stališče nasproti njegovi vladi, mu moramo — ako on to iskreno želi — vendar razodeti svoj namen, da nameravamo z njim sodelovati pri vzpostavitvi velike latinske družine, katere trdnost so omajala prepogosta nesporazumljenja. «Matin» smatra za dobro znamenje zadržanje fašistov, katerih glasila so se v reparacijskem vprašanju zavzela brez izjeme za Francijo proti Nemčiji. «Figaro» smatra, da so francoski državniki dolžni, da s simpatijo spremljajo preoblikovanje Italije, ki se je na vzhodu postavila lojalno na stran Francije. «L'Action Francaise» opozarja, da je dinastija Savoja tudi tokrat kakor v l. 1915. zavzela v kritičnem hipu s svojo odgovornostjo tisto stališče, ki ga je bilo treba zavzeti.

Trgovinska bilanca Francije

PARIZ, 30. Iz zadnjih podatkov francoskega statističnega urada za vnanjo trgovino je razvidno, da je bilo v prvih devetih mesecih tekočega leta uvoženo v Francijo za 16.520 miljonov frankov blaga, t. j. za 895 miljonov več nego v istem času leta 1921. Vrednost izvoza znaša 14.291 miljonov frankov, t. j. za 608 miljonov manj nego v preteklem letu. Pasivum francoske trgovinske bilance do konca meseca septembra znaša torej nekoliko nad 2'3 miljard frankov.

Člani reparacijske komisije odpotovali v Berlin

PARIZ, 31. Člani reparacijske komisije so odpotovali predsnočnim v Berlin.

Bolgarska

Omejitev trgovanja z devizami v Bolgariji

SOFIJA, 30. Bolgarska vlada je odredila, da ne smejo denarni zavodi otvarjati inozemcem kreditov v levih. Vsako že dano dovoljenje kredita v levih pa mora biti pokrito z deviznim kritjem v isti valuti. Izvzeti so samo takozvani poštni krediti in oni, kateri služijo kot jamstvo za državna naročila. Istotako je prepovedano dovoljenje posojil na tuje valute ali devize. Kršitelji te odredbe se bodo kaznovali z denarno globo v znesku 35% takega kredita.

Nemčija

Vrednost nemške marke in reparacije

BERLIN, 30. V pričakovanju prihoda reparacijske komisije se časopis «Germania» bavi z vprašanjem marke ter pravi med drugim: Že davno razširjeno prepričanje v Nemčiji, da ni padec marke vprašanje finančnega, temveč rajše gospodarskega značaja, bi se bilo že pred dolgim časom moralo uveljaviti v inozemstvu. Da začenja inozemstvo zavzemati stališče Nemčije, je dokazano z govorom Mak Heuna v New-Yorku. Predlog Brandburya upošteva nekoliko ta govor, dočim je Barthoujev predlog popolnoma finančne naravi. Sedanje ocenjevanje marke ne upravičuje nikakor dolžitve Barthoua, ki je obtožil nemško vlado, da je povzročila inflacijo, pač pa dokazuje nasprotno, in sicer, da je bila inflacija posledica padanja vrednosti, ki je izvirala od drugod, in da je bila povzročena radi pomanjkanja kovanega denarja, ki se je pojavilo in še ni prenehalo. Nezaupanje v inozemstvu do nemškega denarja izhaja iz splošne hipoteke, ki se v praksi ne da omejiti in ki pritiska s svojo težo na Nemčijo vsled reparacij, katere nikakor niso v razmerju z zadostnim aktivom nemškega gospodarja.

Avstrija

Avstrijsko posojilo

DUNAJ, 30. Od posojila, ki je bilo dovoljeno Avstriji v znesku 650 miljonov kron v zlatu, se izplača takoj Italiji, Češkoslovaški in Franciji 130 miljonov predujma, ki so bili dani Avstriji že prej. Z ostalimi 520 miljoni se bo pokril deficit proračuna za leti 1923. in 1924. Dunajski gospodarski krogi so mnenja, da se bo mogel po izdanju novega finančnega zakona, na podlagi katerega bo onemogočeno nadaljno tiskanje papirnatega denarja, deficit iz državne bilance končnoveljavno odpraviti; v obče je prevladalo mnenje, da ne sme več vlada višati cen monopolnim predmetom, železniških tarif in raznih davkov, ker je imela taka finančna politika, kakor se je že videlo v praksi, za posledico še večji deficit v državni bilanci.

Vzhodno vprašanje

Grška vlada se udeleži konference v Lausanni

ATENE, 31. Grška vlada je izročila zavezniškim misijam noto, s katero odgovarja, da je sprejela vabilo za udeležitev na mirovni konferenci v Lausanni.

Zadnje grške čete zapustile Tracijo

CARIGRAD, 31. Poseben ministrski svet je proučil vabilo za Turčijo na konferenco v Lausanni. Časopisi zatrjujejo, da bo Turčija sprejela. Zadnji vlak, ki je vozil grške čete, je zapustil Tracijo 28. t. m. Tudi velika večina privatnega prebivalstva je odpotovala.

Zedinjene države na konferenci v Lausanni

PARIZ, 30. Iz Washingtona poročajo: Švicarski poslanik Zedinjenih držav Greve in admiral Bristol bosta zastopala v Lausanni Zedinjene države. Konference se bosta udeležila kot opazovalca.

Turki z izbiro Lausanne za vzhodno konferenco zadovoljni

PARIZ, 30. Iz Carigrada brzojavljajo: Angorska vlada je sprejela izbiro mesta Lausanne kot sedež za vzhodno konferenco. Zagotavlja se, da bo sultan priznal angorsko narodno skupščino kot edino zakonito turško oblastvo. S tem bo vladni dualizem odpravljen.

Turki sprejeli Lausanne kot sedež vzhodne konference.

CARIGRAD, 31. Potrjuje se, da je angorska vlada sporazumna s tem, da se bo vršila mirovna konferenca v Lausanni.

Dnevne vesti

Cenzura odpravljena. Glasom telefonskega poročila tržaške kr. prefekture je bila cenzura z včerajšnjim dnem odpravljena.

Položaj v Trstu. Kakor smo že včeraj na kratko poročali, so se vršile v Trstu, ko je prišla vest o sestavi Mussolinijeve vlade, velike demonstracije. Fašistovske in nacionalistične čete so napravile najprej obhod po mestu ter se nato zbrale pred vladno palačo. Na balkonu palače so se prikazali poslanca Giunta in Suvich, bivši gen. civ. komisar Mosconi ter prefekt Crispo-Moncada obdani od fašistovskih zastav. Zbrane četaše in ljudstvo je nagovoril najprej posl. Giunta, ki je v krepkih besedah proslavil zmago fašizma, katera da pomeni novo odrešenje Italije. Pozdravil je nato senatorja Mosconija, kateri zapušča svoje uradno mesto in nese s seboj odobravanje fašistov, ker je znal biti kos položaju tudi v najtežjih urah, ki jih je prestala naša pokrajina. Fašisti so nato pozdravili Mosconija po rimljansko s tem, da so vzdignili roko.

Za posl. Giunto je govoril posl. Suvich, ki je proslavljal kralja, ki je v tej zgodovinski uri razumel, kaj je naloga krone, t. j., da združi vse Italijane v skrajnem naporu, da vzdignejo usodo skupne domovine. Izpred vladne palače so se fašisti podali pred hotel «Savoia», da pozdravijo pesnika Sem Benellija. Le-ta jih je nagovoril z balkona z navdušenimi besedami, v katerih je proslavljal zmago, ki je pred vsem zmaga mladine. Konečno se je vršil še en obhod po mestu, nakar so se četaši razšli.

Mesto je imelo včeraj že zopet svoje vsakdanje lice. Edino, kar je spominjalo na dogodke zadnjih dni, so bile večje ali manjše gruče fašistovskih četašev, kateri so se zbirali, nekateri s kovčegi v roki, ter se pripravljali na odhod. So to fašisti, ki so prišli iz dežele ter zapuščajo mesto vsled zaukazane demobilizacije. Tudi včerajšnji dan je prošel brez incidentov.

Listi, katerim je bilo prepovedano izhajati. Poleg tržaškega «Lavoratore» so dobili tekom zadnjih dni še drugi italijanski listi nalog, da prekinejo svoje izhajanje do nadaljne odredbe, kakor n. pr. «Corriere della Sera», «Avanti», «Paese» in drugi. Včerajšnji listi iz Italije prinašajo vest, da je «Corrieru della Sera» zopet dovoljeno izhajati. List se je tudi že prodajal včeraj po tržaških ulicah.

Vojaški nabori in ljudske šole. Pri zadnjih vojaških naborih je bilo vzetih mnogo učiteljev, vsled česar se je moral na nekaterih ljudskih šolah v novih pokrajinah poduk deloma skrčiti. Napravljeni so bili koraki pri vojnem ministrstvu, da bi se vpoklicanim učiteljem dovolilo odgoditev vojaške službe, eventuelno na način, da bi se med počitnicami podvrgli vojaškim vajam. Vojni minister Soleri, ki je ravnokar odstopil, je bil za ugodno rešitev tega vprašanja, naletel pa je bil na potežkoče pri merodajnih činiteljih, ki so opozarjali, da je kaj takega po obstoječih predpisih nedopustno in da bi bilo treba urediti zadevo s posebnim zakonom ali kraljevim odlokom. Tak odlok ni bil izdan. Na naših poslancih je, da vprašanje zopet načnejo pri novi vladi. Upajmo, da bodo imeli uspeh.

Vojaška pokopališča v novih pokrajinah. Takoj po premirju je vojaška oblast zasedla nekatere kose zemlje v novih pokrajinah, da jih uporabi za vojna pokopališča. V nekaterih primerih je vzela zemljo v zakup, v drugih pa jo je kupila. Do plačila pa do danes ni prišlo, ker se je zadeva razpravljala med vojnim ministrstvom ter s posebnim uradom za počaščenje padlih, ki ima svoj sedež v Vidmu. Sedaj pa se je vojno ministrstvo odločilo, da povsem uredi zadevo. Že v prihodnjih dneh se bodo pregledale tozadevne pogodbe in če se najdejo v redu, bo brez daljnega skrbljeno za plačilo. — Vsa potrebna pojasnila v tej zadevi daje vojno ministrstvo.

Učiteljsko združenje in šolska avtonomija. Poročilo, ki ga je sestavil prof. Pasquali o ureditvi šolskega vprašanja v novih pokrajinah in o katerem se bo razpravljalo na kongresu tržaškega učiteljskega združenja dne 8. novembra t. l., se v glavnem izreka v ugodnem smislu za ohranitev šolskih avtonomij v novih pokrajinah. Poročilo predlaga na koncu temu odgovarjajočo resolucijo. Z ozirom na nasprotni veter, ki veja proti avtonomijam, ter gibanje in pritisk se strani učiteljskega stanu iz starih pokrajin, se lahko predvideva, da bo prišlo do hudega boja.

«V kraljestvu palčkov». V nedeljo, 5. t. m. ob 5tih popoldne ponovi šentjakobska «Čitalnica to čarobno in velezanimivo pravljično igro. Cene bodo znižane ter se upa, da bo občinstvo tudi pri reprizi do zadnjega kotička napolnilo dvorano. Pri premieri je igra vzbudila splošno očaranje. Pri reprizi se bo videla njena privlačna sila. Pridite in ne zamudite te lepe prilike.

Pevsko društvo «Ilirija» priredi dne 12. novembra t. l. pevsko-dramatični večer v dvorani DKD pri Sv. Jakobu. Na sporedu so razni mešani, moški in ženski zbori. Poleg teh bo izvajal dramatični odsek M. P. D. krasno grotesko v enem dejanju: Pavel Czimer: «Moska Sátana». Po prireditvi prosta zabava. Ker je to prva prireditev «Ilirije» v povojni dobi, pričakujemo od strani slav. občinstva obilno udeležbo. — Odbor.

Važno! Izšla je knjižica, ki vsebuje vsa navodila in določbe za prejemanje invalidske pokojnine oziroma vzdrževalnih prispevkov starišem, sirotam in vdovam po vojakih, ki so v vojni padli ali izginili. Knjižica ima za prilogo tudi vzorce za vse potrebne slučaje prošenj. «Knjižica za invalide» stane L 2'50, po pošti 30 stotink več. — **Pri pošiljatvi po pošti naj se nakaže denar prej.** Tudi po povzetju se ne bo pošiljalo, ker so troški nerazmerno večji. Knjižica se naroča pri pol. društvu «Edinost» v Trstu.

Danes preteče rok za nabiranje naročnikov «Goriške matice!»

Javna knjižnica «Šentjakobske čitalnice» v Trstu javlja vsem članom, da se po pravilih knjižnice, ne smejo izposojevati knjige za več kot **tri tedne.** Ker je število knjig premajhno za vedno naraščajoče število čitateljev, je odbor sklenil, da bo na to z največjo strogostjo pazil. Za vsak teden zamude se bo moralo plačati 50 cent. globe. Kdor pa vkljub temu ne bo storil svoje dolžnosti, bo javno pozvan potom «Edinosti» in se bo proti nejmu sodnijsko postopalo. Za večje knjige se bo delala izjema, ako se bo dotični čitatelj po poteku treh tednov javil v knjižnici in prosil za podaljšanje.

Vsi, ki se želijo vpisati v knjižnico, se lahko javijo vsako nedeljo od 10. do 11. ure zjutraj v prostorih «Šolskega društva» pri Sv. Jakobu (stara policija). Vpisnina znaša 1 liro, mesečna članarina tudi 1 liro. — Odbor «Šentja-

Iz tržaškega življenja

Velika tatvina na državnem kolodvoru. — Okoli pol miljona lir plena. Poročilo, katero smo objavili pod tem naslovom v včerajšnji številki našega lista, odgovarja popolnoma resnici, kakor smo pozneje ugotovili na policiji.

Evo sedaj še nekoliko podrobnosti o veliki tatvini:

Na državnem kolodvoru se nahajajo uradi za izplačevanje železničarjev. V njih je bil uslužben, med drugimi blagajniki, blagajnik Rihard Oesterreicher, star 45 let, stanujoč v ulici Crocifieri št. 3. V noči od nedelje na ponedeljek je bil Oesterreicher sam v službi. Imel je kakor po navadi v oblasti ključ velike železne blagajne. V tej blagajni se je nahajala lepa svota denarja: 850.000 lir. Bilo je mnogo bankovcev po 1000, 500, 100, 50, 25, 10 in po 5 lir.

Proti jutru je spravil Oesterreicher v omot vse bankovce po 1000 in po 500 lir ter nekoliko malih bankovcev. Nato je zaprl za seboj urade ter zbežal z denarjem — 462.214 lir — v doslej še neznan kraj. Policija ga marljivo zasleduje, toda do sedaj brez uspeha.

Domneva se, da ni ukradel Oesterreicher vsega denarja z ozirom na to, ker je bila ostala svota sestavljena samo iz bankovcev po 100, 50, 25, 10 in po 5 lir. Ta denar bi ga zelo oviral pri begu.

Vsi oni, ki so poznali Oesterreicherja, so se zelo začudili, ko so izvedeli o njegovem hudodelstvu. Oesterreicher je bil nad 20 let uslužben pri železnici. Bil je vedno pošten.

Nočna senca. Neki nočni čuvaj je aretiral včeraj po noči v ulici delle Beccherie, pred trgovino Karla Erba nekega moža, ko je rezal s posebnimi škarjami železni zastor te trgovine. Mož je bil odpeljan na policijo in od tam, po zaslišanju, v zapor v ul. Coroneo. Imenuje se: Hektor Bernulich, star 26 let, brezposelni kotlar, stanujoč v ulici Molino a vento št. 57.

Na stopnicah. Včeraj po noči je šel neki gospod po stopnicah v hiši št. 5 v ulici Navali proti svojemu stanovanju. V prvem nadstropju mu je prišel nasproti mož v spodnjih hlačah in s svečo v rokah. Gospod ga je spoznal za stanovalca Josipa A., starega 48 let. A. ni bil nekaj časa sem prav pri čisti pameti. Prepeljali so ga v opazovalnico mestne bolnišnice.

Predrzen vlomilec pobegnil iz zapora v ul. Coroneo. Marijan Cermel. O njem in o njegovem delovanju smo že večkrat poročali.

Pred nekoliko meseci je skušal prevrtati v tukajšnji mestni bolnišnici veliko železno blagajno. Toda sreča mu ni bila mila: pri «delu» so ga aretirali policisti ter ga odpeljali v zapor v ulici Coroneo. Par dni pozneje je nevarno obolel na pljučnici. Prepeljali so ga v mestno bolnišnco, kjer je bil seveda pod policijskim nadzorstvom. Nekega lepega dne se mu je pa posrečilo pobegniti iz bolnišnice. Policijsko oblastvo ga je iskalo nekoliko tednov, končno ga je pa vendarle prijelo. Torej, Marijan Cermel je bil sedaj zopet na varnem v zaporu Coroneo. Pri procesu, ki se je vršil nekoliko dni pozneje, so ga obsodili na triletno ječo. Toda Cermelj ni bil nič kaj zadovoljen z novim oziroma s starim domom. Zato je po noči in po dnevu premišljeval, kako bi prišel na prosto. No, včeraj zjutraj je pa zbežal iz zapora — ne ve se še v kakšnih okoliščinah. Policija ga marljivo zasleduje, toda do sedaj brez uspeha.

Predrzen roparski napad pri belem dnevu. Včeraj pri belem dnevu se je odigral v samotni ulici Moisè Luzzato roparski napad, ki vnovič dokazuje predrznost in hladnokrvnost gotovih elementov, ki prežijo, bodisi po dnevi, bodisi po noči na ulicah na svoje žrtve.

Evo poročilo:

Petdestletni Ivan Angeli, sluga pri «Cassa ammalati marittima» v ulici Moisè Luzzato je šel včeraj, kakor po navadi v banko «Commerciale Triestina» ter dvignil tam za omenjeni zavod svoto 25.000 lir. Denar je zložil v rumeno usnjato torbo, jo del pod pazduho ter zapustil banko.

Ko je šel hitrih korakov po ulici Moisè Luzzato proti zavodu, so se mu nenadoma približali trije moški. Eden izmed njih ga je vprašal, naj mu prižge cigareto. Sluga mu jo je prižgal. Mož je tedaj nalašč spustil prižgano cigareto na tla. Ko se je pripravljal, da jo bo pobral, se je zagnal v slugo. V tistem hipu sta planila na slugo tudi ostala dva moška ter mu skušala odnesti usnjato torbo. Sluga se je nekoliko minut branil z vsemi močmi s tolovaji. Klical je tudi na pomoč. Toda slišal ga ni nihče, zakaj na ulici ni bilo ob tistem času žive duše. Končno so mu opešale moči; tolovaji so ga vrgli tedaj z vso silo ob tla, mu vzeli torbo ter zbežali. Ravno v tistem hipu je prišel k sreči na ulico neki mladenič, in ko je spoznal za kaj gre, se je spustil v dir za tistim tolovajem, ki je nosil ukradeno torbo. Po dolgem begu ga je prijel ter ga izročil policiji. Ostala dva sta seveda srečno odnesla pete. Aretiranec je izjavil na policiji, da se imenuje Anton Pizek, star 24 let, brezposelni pomorščak, stanujoč v ulici della Media št. 7. Nadalje je izjavil, da ga je dovedla do tega koraka beda. Tovarišev ne pozna. Odpeljali so ga v zapor. (Sluga je dobil denar nazaj).

DAROVI

Uradništvo uprave «Edinost» prispeva 1% plače za mesec november 25 L «Šolskemu društvu». Srčna hvala!

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2'—. Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4'—. Kdor išče službo, plača polovično ceno.

DVE POSTELJI z vzmetmi se prodasta radi selitve. Škedenj št. 391. 1997

SPREJME SE v trgovino z mešanim blagom, učenec s primerno šolsko izobrazbo, poštenih starišev. Anton Križaj, Ajdovščina. 1996

GOSTILNA v sredini mesta se odda v najem z vsem inventarjem. Potrebna kavcija L 5000. Ponudbe pod «5000» na upravništvo. 1995

ŠIVALNI STROJ «Singer», zadnji model, skoraj nov, se proda. Informacije: Giuseppe Bon, čuvaj, tovarna olja — Rojan (za ljudsko šolo. 1994

POZOR! Krone, bisere, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, via Madonnina 10, I. 82

CUNJE po 30, star papir, železo 25 in druge kovine kupujem po visokih cenah. Solitario št. 14. 51

ŠPINAČA je prišla. Vsa ostala semena na razpolago pri Kmetijski zadrugi. 1976

TOMAŽEVA ŽLINDRA se še dobi. Na razpolago je vedno kainit, kalijeva sol, superfosfat, čilski soliter, cianamid itd. pri Kmetijski zadrugi v Trstu, via Raffineria 7. 1977

IZKUŠENA SREDSTVA proti izpadanju las, neškodljiva za barvanje las, šampon itd. priporoča lekarna v II. Bistrici. 28/2

NOVE POSTELJE, vzmeti, žimnice z žimo, volno in polvolno, nočne omarice, chiffoniers in drugo pohištvo. Via Fonderia 3. 1992

POTNIKA 688

išče tovarna živil za Julijsko Krajino. Ponudbe pod št. 500 na upravništvo lista.

Županstvo občine Standrež pri Gorici

Štev. 1666/22.

RAZGLAS.

Podpisani razglaša s tem, da je imenik državljanov po polnem pravu v smislu S. Germainske mirovne pogodbe razpoložen v občinskem uradu od 16. oktobra do 14. novembra 1922.

V tem času morejo prizadete stranke vložiti utok proti opustitvi vpisa kakor tudi proti pomotnim vpisom na kr. generalni civilni podkomisarijat v Gorici potom županstva Standrež.

Standrež, dne 14. oktobra 1922.

689 Župan Anton Reščič.

POHIŠTVO.

NOVI DOHODI: poročne sobe, solidno, slavonsko delo, javorjeve, črešnjeve, jesenove, mehagonijeve, hrastove L 1700, naslonjači L 48.—, Železne postelje s kovinasto vzmetjo L 150.—.

TÜRK, Via S. Lazzaro št. 10.

VELIKA IZBERA

Za pošiljatve na deželo najboljša, brezplačna embalaža.

Najvišje cene plačujem za

KOŽE

kun, zlatic, lisic,

dihurjev, vider, jazbecev, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10
II. nadst., vrata 16 88

Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

Velika zaloga vina, žganja in likerjev

JAKOB PERHAUC

ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Xydias št. 6, telefon 2-86.

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurkurence: pristen istrski tropinovec, kraški brinjevec in kranjski slivovec.

Lastni izdelki: šumeča vina kakor šampanjec, šumeči istrski refošk Lacrima Cristi in druga.

Specialiteta: Jajčji konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi, kakor pristni malinovec in drugi. (50)

Dobre in moderne obleke

za moške, dečke in otroke v veliki izberi 58

po konkurenčnih cenah.

Adolfo Kostoris

Trst, Via Carducci 39.

Oglejte si izložbe, da se prepričate!

†

S potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljeni soprog, oče, tast

KAREL GLAVIČ

v dobi 58 let, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v četrtek, 2. novembra, ob 16. uri, iz hiše žalosti Kjarbola zgornja št. 12 (Sv. Jakob) v cerkev sv. Jakoba in od tam na pokopališče.

TRST, dne 31. oktobra 1922.

Josipina, soproga. Karel in Rudolf, sinova. Ivanka por. Hlača, Josipina por. Besednjak, Marija, hčere. Zetje. Frančiška, nevesta in nečaki ter ostali sorodniki.

Novo pogrebno podjetje Trst. Corso V. E. III. 47.

Tvrdka Primas & Giuliani

Via Garibaldi 18 — Gorica — ex Via del Teatro

Na drobno Velika zaloga. Na debelo

Bencin, petrolej, karbur, navadna in fina mazila, glazure, barve, laki, vrvi, špaga, ovojni papir i. t. d.

Dobave za avtomobile in motore v vsaki uri.

Lastna zaloga v Tolminu pri „Konsumnem društvu za tolminski okraj v Tolminu".

Najzmernejše cene. 40

Išče se ZASTOPNIKI in PREPRODAJALCI v vsej Julijski Krajini.

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal **Mavricij Jókai**

Iz madžarskega izvirnika poslovenil

Ivan Koštiál 29

— «Kdo prične?» je vprašal Metél. — «Vselej tisti, ki je izzvan (provociran)!» — «Rad imam pravičnost. Ali vrževa denar?» — «No, vrziva! Kaj je vaše geslo?» — «Cesar.» — Pobrani denar se je obrnil na mizi z vladarjevo podobo navzgor. Mylord je torej podal palico Metélu. — Metél niti odložil ni palice, dokler ni končal partije. — «Bravo, Azija!» je dejal lord. «To je bilo vrlo izvršeno. Meni še do sunka niste pustili priti. — Toda nadaljujva! Dvojno ali nič!» Metél je poziv sprejel ter začel drugo igro. Končal jo je tudi, ne da bi imel nasprotnik kaj druzega opravila razen štetja sunkov. — «Saj to je od divjaka čisto dobro!» je dejal lord. «Podvojiva stavo še enkrat!» — Že tedaj so jeli Metélu vstajati zavezniki. Premagani plemiči so stali za njegovim hrbtom ter prežali na vsak njegov sunek. — Tudi to pot ni zgrešil niti ene same žoge. Z najnemožnejšimi pozicijami je izračunal karambol. Tudi tretjo igro je dobil on. — Lord je samó še ponavljal geslo: «Dvojno ali nič.» Stava je bila že 200 zlatov. Vse zanimanje občinstva je bilo osredotočeno okoli Metélove igre. — Tudi četrto partijo je dobil — brez premene. Zdaj je bilo v blagajni že 400 zlatov. Lord je tudi to podvojil. Ko je Metél tudi peto igro dobil, ne da bi bil palice le enkrat dal lordu nazaj, je začelo gledajoče občinstvo frenetično ploskati temu triumfu. Prusija, Skandinavija in Hibernija so videle v tej «božji sodbi» maščevanje za svoje neuspehe. — Velika Britanija pa nima navade, da bi se po izgubi vdala. — «Dvojno ali nič!» se je znova začula lordova beseda. — Stava je narasla na 800 louisdorjev. Od kraja do konca je bila med igro svečana tihota. To je bila že šesta igra. — Brezprimeren slučaj je, da bi kdo šest partij eno za drugo dobil, ne da bi prišel soigralec eni samkrat do sunka. — Ko se je tudi to zgodilo, je občinstvo začelo imeti stvar za čarovništvo. — «To ni le mojster, to je profesor! Pa še med profesorji je dekan!» — «Dvojno ali nič!» je ponavljal lord Severland. Metél je pričel igro brez besede. Za paža oblečena točajka mu je ponudila kupo ledene barbarasse*). Metél je posrknil ter mirno nadaljeval igro. — Kar je delal, so bili sami mojstrski sunki. — Tudi sedmo partijo je dobil. V blagajni je bilo nakopičenih že 3200 zlatov. — Tedaj se je začelo občinstvo odmikati iz Metélovega ozračja. — «To ni samó mojster, ne samó profesor — marveč je «kazak» (francoski gree). Od tega bo dobro daleč bitl.» — Zdaj si je že vsakdo domišljal, da razume, zakaj je ta tujec lordu, nenasitnemu v zmagah, na prvi poziv odgovoril, da mu je stava 200 zlatov (po 20 frankov) previsoka! To je psihologija igralcev: Ako vidi lord v prvi tekmi, da se je sešel z močnejšim nasprotnikom, se bo zahvalil za zabavo ter bo igro popustil z izgubo 200 zlatov. On se je pa zavrtal v igro vsled igralske premetenosti, ki se v sfiljenju sreče zanaša, da vedno podvojuje stavo, vedno globlje zabrede v riskiranje — to je bilo preračunjeno. Tujec je profesionalen igralec. Dobro bo daleč biti od njega.

*) Te besede ni v francoskih slovarjih; menda ima jókai v mislih bavarske (izg. bavaruáz), pijačo iz mleka, čaja, sladkorja in odtička pomerančnega cvetja.

(Dalje).